

MEGJEGYZÉS

NAPJAI

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	150 K.
1 évre	3 K.	1 évre	450 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-ter 1.

TELEFON 208

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök TIZÉVES JUBILEUMA.

Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspöknek, a magyar katolicizmus lángelkü apostolának, a magyar tudományos életnek, társadalmi és emberbaráti munkák glóriás vezetőjének, akit Székesfehérvár, a vármegye, a székelyvári egyházmegye büszkeséggel mond a magáénak, és akit az egész ország a magáénak vindikál, most lesz a tíz éves jubileuma. A télen lesz tíz éve, hogy benünkelt az a magas kitüntetés ért, hogy dr. Prohászka Ottokár lett a megyéspüspökünk.

Az adonyi esperesi kerület papsága a 10 éves évforduló alkalmából az őszi gyűlésükön a következő hódolólevéllel üdvözölte a főpásztort:

Méltóságos és főtiszt. Püspök Úr,
Krisztusban szetett Atyánk!

Folyó hó 17-én lesz tíz éve annak, hogy az isteni gondviselés Méltóságodat a székesfehérvári püspöki székre ültette. Hogy mit jelent ez a tízéves püspöki jubileum az ország katolikus közönségének, és mit jelent ez a más vonatkozásban csekély idő nekünk, Fejérmegyei katolikusainak s főként ezen egyházmegye papságának, ezt, amint az adonyi alesperesi kerület egyik szakelőadója mondotta: „Csak egy másik Prohászka Ottokár tudná érdemlegesen elmondani.”

És ha mi, ezen adonyi alesperesi kerület papsága, nem is vállalkozhatunk arra, hogy Méltóságodnak hasznos és csodálatosan tevékeny 10 éves püspöki működését érdemlegesen méltathassuk, azért a mai napon még sem maradhatunk távol a Méltóságodat ünneplők seregétől, annyival is inkább, mert jól tudjuk, hogy amikor Méltóságodhoz ez alkalommal köszönteni jövőnk, akkor mi nem annyira Prohászkaéhoz a tudóshoz, a lángelkü apostolhoz és szónokhoz jövőnk, akire feltökenteni félhetnénk, hanem jószágos Püspök Atyánkhöz jövőnk, aki, mint az édes atya, aki minden kitüntetés és ünneplés között legbensőbb örömet mégis csak legkisebb gyermekének gügyögésében találja, úgy Méltóságod is örömmel fogadja az adonyi alesperesi kerület papságának gyermeki szívből fakadó jókívánatait, amelyekkel arra kérjük a jó Istent, hogy Méltóságodat,

ami jószágos és nagyrabecsült Püspök Atyánkat, akire nekünk, gyermekeinknek még oly nagy szükségünk van, sok lelki örömmel áldja meg és tartsa meg sokáig! Méltóságod főpásztori kegyeibe s püspökatai jóindulatába ajánlottan maradnak Adony, 1815. október 12. Méltóságodnak engedelmes fiai.

Csőngedy Gyula esperes,
Kéri Ferenc kerületi jegyző.

A kerület papságának Sárosdon tartott őszi gyűléséről fölvetett jubiláris jegyzőkönyvét lapunk holnapi számában kezdjük el közölni.

Háboru.

Szerb-bolgár háboru.

A szerb-bolgár háboru első napja a bolgároknak kedvezett. Egy olyan harcban, amelyet a szerbek kezdtek és amely több órán át tartott a szerb csapat megfutamadott és a bolgárok egy magaslatot szálltak meg. A harc színhelye Kitka volt, a Timok és Nisava közén. Szerbiai forrásból és angol részről is ellenkező híradások érkeztek és ezek szerint a híradások szerint a támadó fél Bulgária lett volna. Az otromba huzugság tendenciája nyilvánvaló, Görögországra akarnak hatást gyakorolni azzal, hogy elhittetik, hogy a támadó fél Bulgária volt.

A Balkáni helyzet.

A balkáni helyzet természetesen most már állandóan a német osztrák magyar-bolgár-török szövetség felsőbbbség alá kerül. Az első összecsapásokban a bolgár csapatok diadalmasan főnyeseknek bizonyultak és Nis helyzete már az első fegyvermérkőzések után sem látszik biztosítottnak. Szerbia elvesztette első fővárosát, Belgrádot, könnyen ugyanerre a sorsra juthat Nis is.

Az orosz harctér.

Az orosz harctéren Hindenburg csapatai feltartóztatlanul haladnak előre Dünaburg felé. Egyes semleges híradások szerint az oroszok mihamarabb kénytelenek lesznek feladni ezt a fontos várost, mely után már csak Riga következhetik. Smorgon körül az oroszok minden támadása összeomlott. A közepen Linsingen tábornok ért el helyi sikereket, lejjebb pedig

Bothmer gróf és a mi csapataink.

A nyugati harctér.

A nyugati harctéren Souchez körül, a Champagneban pedig Tahuretől délre szenvedtek a franciák vereséget. A Vogézekben is több állásukat elvesztették a franciák. Delcassé lemondása érthetően nagy izgalmoba juttatta a francia politikuskok hangulatát. A háboru legfőbb tüzelője, annak igazi szelleme, vezére távozik Delcassé személyében. Bukása az entente egész külpolitikájának letörését jelenti.

Agazdakésa hadikölcsön

Az a gazdasági politika, amely 1906. óta vámpolitikai terén érvényesült, Magyarország vagyonsodását nagyban előmozdította, aminek kézzelfogható jele mutatkozott a takarékbetétek emelkedésében, a földutáni keresletben, amely jelenséget a spekuláció a parcellázás révén nagyon is kiaknázott a vásárlók kárára; s mutatkozott az ipari behozatal emelkedésében is, kétségtelen jelétül annak, hogy az ország fogyasztó illetve vásárló közönsége a multhoz képest jelentékenyen emelkedett.

Maga a természet ugyancsak mostohán bánt velük, mert az utóbbi évtizedben bizony mindig úgy volt, hogy vagy a gabonának, vagy a takarványnak voltak százkében, úgy hogy a vagyoni gyarapodást, amely a gazdánál s az ő révén az egész gazdasági életben mutatkozott, kizárólag az új vámpolitikának, a hazai munka és termelés eredményes védelmének köszönhetjük. A múltban csak adóztunk Ausztriának az ipari behozatal révén, ma azonban oda kivitt mezőgazdasági terményeink jó áron való értékesítésével teljesen egyensúlyoztuk a forgalmi mérleget.

Ez az oka, hogy a két hadikölcsön oly nem várt eredménnyel járt, mert bár igaz, hogy annak jegyzésében merkantil vállalatok jártak elől, de ezek feleslege, illetve jegyzett tőkéje is nagyrészt a gazda megtakarított garaszaiból halmozódott fel.

Nem szenved kétséget, hogy a gazdaközönség részvétele a jegyzésben sokkal nagyobb mérvű lett volna, ha a moratórium nem nehezíti meg a jegyzést, mert hiába könnyített a pénzügyminiszter a moratórium kegyetlen rendelkezéseinek a hadikölcsön sikere érdekében, a tapasztalat igazolja, hogy a vi-

déki takarékpénztárak gyengébbjei, aggodalmasai, vagy kapzsjai a gazdákat a jegyzéstől visszatartották részint formai nehézségek támasztásával, részint lebeszéléssel.

Ma is fontos körülmény, hogy a kormány a betéteket teljesen szabadítsa fel, mert nem is méltányos dolog, hogy épp a gazda megtakarított pénzén nyereszkegjenek s az árfolyam és kamattöbbletet a gazda helyett ők élvezzék. Fel kell szabadítani a betéteket korlátlanul, vagy legalább a hadikölcsön céljaira, de úgy, hogy afelett a betevő úgy rendelkezhessek, hogy a hadikölcsönt bármely pénzügyintézetnél jegyezhesse bármely összegig s köteles legyen a betétet őrző pénzügyintézet a betétet átutalni oda, ahol a jegyzés történt anélkül, hogy felmondásra szükség volna.

A felmondás az, ami a legtöbbeket a jegyzéstől visszatart, így részletekben kénytelen lefizetni s akkor elesik a kedvezmények élvezetétől.

Az új kibocsátás időpontja egyébként jól van megállapítva minden tekintetben, de főleg a gazda szempontjából. A harctéri helyzet olyan, amely a legszébb reményekre jogosít, az első hadikölcsönkötvények könnyen értékesíthetők, még pedig nyereséggel, meg van tehát a bizalom, előttünk van a német hadikölcsön példája, amely bámulatos eredményével minden esetere kedvezőleg fogja befolyásolni a nép elhatározását. S végül természet után vagyunk, mely, ha sok helyen az országnak igen mostohásnak bizonyult is, tekintettel arra, hogy a gazda mindenét jól értékesítheti s így készpénze van, remélhető és kívánatos is, hogy a gazdaközönség közvetlenül és a multnál nagyobb mértékben fog a hadikötvényjegyzésben résztvenni.

Nem csalódtunk, ha annak a nézetnek adunk kifejezést, hogy a harmadik hadikölcsön jelentékenyen felül fogja mulni az előzők eredményét, mert hol van ma biztosabb a jövődelmezőbb befektetése a hadseregszállításon kívül — mint a hadikölcsönkötvények, mert végül is mindenki hadseregszállító még sem lehet.

Reméljük tehát, hogy a gazdák megtakarított garasait nem megint a takarékpénztárba hordják, hanem saját-jól elfoglalt érdekükből, de főleg a haza iránti szent kötelességerzettől vezéreltetve, a hadikölcsönbe fektetik s ennek nyereségét és magas kamatozását maguknak így fogják biztosítani.

Lefelé a lejtőn.

A Fejérmegyei Napló csütörtöki számának vezetőhelyén komoly aggodalommal konstatálta jeleit annak a megdőbbsé, antiszociális gondolkodásnak, mely hovatovább urrá lesz ebben az országban. A leglelketlenebb üzérkedési hajlandóság a szivekben, a legparlagiasabb hang az ajkakon: ez a háboru két leghatározottabban kostálható eredménye a népünknel. *Tele zseb és üres szív, koldus lélek:* ezeket viszi át magával a magyar nép a háboruból a békebe.

Sajnos, itt nem mondhatjuk, hogy *nincs tovább*; a lelki durvulás nem ismer határt s ha egyszer megindul az útján, olyanná lesz, mint az epidémia. Ennek az illusztrálására írom le ide a következő, félfüllel ellesett "beszélgetést."

Napszámomó vártak a napokban egyik uri házhoz némi kerti munkára. Az asszony — régi bejárója a háznak — valami okból reggel helyett délfelé érkezett meg.

A háziasszony így fogadja:

— Jaj de későn jött!

A napszámomósszony így válaszol:

— Ha kellet most, itt maradox, ha nem kellet, hát megyek az utamon!

— Ejnye de fucsán beszél?!
— Hjah! most így beszélünk, mert *most ilyen világ van!*

Egy nagy kort megért, mélyenlító embertől hallottam egy-

szer ezt a megjegyzést: Kérem, a kilencvenes évek brutálisan keresztülvitt egyházpolitikája az erkölcsi eldurvulásnak oly latináját indította meg Magyarországon, amelyről senki sem tudja megmondani, hogy hol és mikor áll meg. Akkor, a muzeum előtt lekópték a főpapokat és mágnásasszonyokat s ehhez kórusban tapsolt a *liberális új Magyarország*; de eljön az idő, mikor ebben az országban nem lesz semmi szent, semmi tiszteltreméltó.

Akkor szerte hangzott a nóta, hogy

Wekerle hozta törvénybe,

Ne essünk rózsám kétségbe,

mert megvan a polgári házasság; s ma ott tartunk, hogy az erkölcselenség már nem is bujkál, nem is szégyenli magát. Ő lett az ur, övé a piac, az utca, a színház, a családi szentély is.

S most már nem hiányzott egyéb, mint ez a világháboru. Mikor a pénz beszél, a zseb az ur, a profit a jelszó, mikor a felebaráti szeretet a kölesönös megértés, az egymás megbecsülése ismeretlen fogalmak lettek. Mikor asszonyok szájáról hangzik a közelmúlt évek legbrutálisabb szociáldemokráciájának frazeológiája, egy minden műveltség, tisztesség és modor nélkül való, tisztán az ő fizikumának alacsonyértékű munkájában bizakodó napszámomó parvenü gögijének megnyilatkozása, hogy: *most ilyen világ van!*

Kérdem: tisztában vannak ezek az emberek az étellel, mikor a piacon az ő vevőkkel, mindennapi érintkezésükben az

ő munkaadóikkal ilyen pökendi, alpári tónusban beszélnek? Tisztában vannak az ő helyzetük, munkájuk, portékájuk értékével? Vagy nem estek ezek a szerencsétlen emberek a sűrűben hulló garasláttára nagyziói háborúba?

Hej papok, tanítók, be nehéz lesz megcsinálni a háboru után a becsületes új Magyarországot!

—x.

Háborus jegyzetek

Ma nem a hatóság szolja meg az árakat, hanem a termelő. És itt van a legnagyobb baj. A hatóságnak — kormányának — nem volna szabad a termelő után kullognia, hanem előttük.

Általában a mai maximális árak nem normálisak, azokat a külföldről behozott cikkeket kivéve, amelyeknek megas árai talán a beszerezhetőség akadályai miatt némileg indokoltak. A belföldi termények árát a termelő szabta meg. A kormány már csak akkor lépett közbe, mikor az árak rémítően szöktek felfelé. És ez az elkésztett hatósági közbelépés éppen a késedelmeskedése miatt elveszítette minden súlyát. Azok a maximális árak addig voltak napiárak, míg a termelőknek tetszett. Ha pénzre volt szükségük a termelőknek, nyomban, újabb árakat kellett megszabni, mert különben nem volt áru. Ez nem egészséges állapot. A hatóság már a háboru kezdetén maximálhatta volna az árakat 1914-re, 1915-re pedig a termények mennyiségének meg-

állapíthatásakor, tehát június végén. Ugyanakkor meg kellett volna állapítani a jóságárakat is.

A mulasztásokat még ha nehezen is, de lehet pótolni, mert még mindig jobb most, mint — az eddigi szokások szerint — később.

Németország publicistái sokat fejtegetik a német drágaság okait, amely pedig össze sem hasonlítható a mi borzalmas állapotainkkal. Kutatják, hol emelkednek föl a semmikép sem indokolható árak és hol rejtőzik a haszon: a termelőnél-e vagy a közvetítő kereskedőnél? Statisztikai adatok alapján megállapítják, hogy az árak sokkal nagyobb mértékben drágultak meg a nagy-, mint a kiskereskedelemben. A marha árak például, melyek különböző körülmények folytán 311 százalékkal emelkedtek, a nagykereskedő révén 167,5, a kiskereskedőknél pedig 113,7 per centtel drágultak. Valóságosan látszik tehát, hogy a kiskereskedő, aki a konkurrenciáért miatti kénytelen a kisebb haszonnal beérni, hátrányban van a nagykereskedővel szemben, akinek ilyen gondjai nincsenek.

Álljon itt egy kis statisztika a mi háborus drágaságunkról. A lakus is megérti belőle, hogy itt meg nem engedett haszon folyhat oly emberek kezébe, akik szeretnek a zavarosban halászni. Mert hiszen e cikkeket itthonról kerültek, behozatalukra szükség nem volt, tehát csak azon kezek után drágulhattak meg, amelyek a fogyasztóig jutatták.

Tej literenként 1914. szept. 20 —

TÁRCA.

Az ősember templomának felfedezése.

Irta: Hajós József.

Ahová most gondolataink az ősrégi multba szállnak, ott a mostani emberélet idejéhez arányítva, csak pillanatnak tűnnek az évek, s a századok rövid évekre látszanak összezsongorodni a jégkorszak hosszú ezeréves időszakában.

Reánk is vonatkozik most a költő gondolata: „a képzelet sebesárnyu sas, elfárad mégis, mire odaér... az ősember szentélyeihez... — A visszaemlékezés szárnyán átsurranunk az új-közép- és ókor történetén. Látjuk, hogy az egyiptomi, asszir-babiloni, az óskínai, a feníciai kultúra, melyet ismerünk, nem kezdete az emberi művelődésnek. Keresünk tovább, átszárnyalunk a rege s a mítosz birodalmán és a történelmi időkkel messze túlhaladva: eljutunk a földtani ősi korszakok kapujához. Itt a csiszolt kő korszakához érve, a colópepítmények lakói kezünkbe adják a földtani időszakait Ariadne-fonalat s azt

gombolyítgatva eljutunk a jégkorszak (diluvium) sziklakapujához.

A jégkorszak bejáratánál sejtelmekkel telik el a lelkünk. Jégcsapok diszítik a sziklafalakat, jégpáncéllal merevedik szemünk előtt a hegyi patak habja; a közelben fehérlő s a távolban kéklő hegycsúcsok egyaránt gleccsereket hajt méltóságos gesztussal a mulandóság napszámomósa: az idő. Lassan dolgozik. Hiszen ő ráér, de amerre elvonul, ott a vénség barázdáit vési, nemcsak emberarcra, hanem a hegységek sziklapáncéljára is. És mikor az idő a vénség barázdáit véste a föld arculatára, akkor voltaképpen hieroglifákat karcolt a sziklakőbe; mi ezekről olvassuk le a régtünet időszakok tartamát.

A jégkorszak tájain beljebb haladva: meglepődve vesszük észre, hogy tavaszodik körülöttünk; steppek és tundrák váltakoznak, majd meg örökzöld erdők integetnek felénk, körülöttünk ezernyi virágkehely illatosítja a légkört, pálmalombok lengnek a bokrok felett, az ég kékjében pedig délvidéki madarak kergetőznek.

Tovább haladva: látjuk, hogy ismét kőd és hó borul a tájra s jégmezők egyhangu világába jutunk újra. — Kíváncsian tekintünk ebbe a jéggel és hulló hópehellyel

lyel telített világba. A távlat ködbe vész ugyan, de azért látjuk azt, hogy nem a halál birodalmába jutottunk; hiszen a sziklabarlangok nyílásából tűz fénye világít felénk s az utatlan utakon emberek járnak. Tehát élet, sőt értelmes öntudattal bíró élet is van itt, de az élet sejtelmes, mint a csillagok világa és titokzatos, mint a tenger élete.

Az igazságismeretre született embert pedig vonza a titokzatos, a mélység és rejtelmes homály, amelyben kódós látvlatok nyílnak az ősök, a Végtelen felé. Csak természetes, hogy a jégkorszak sejtelmes világa, melyben az ősember él, vonza a tudósokat a praehistoria kutatóit és kutatósaik jutalma: megbecsülhetetlen értékű kultúrtörténelmi leletek felfedezése lesz.

Az ősemberre vonatkozó legerősebb lelet nemrég — éppen a világháboru kitörésekor fedezte fel Franciaországban *Hauser Ottó* a világhírű svájci ősembertudós. Ő maga is mondja a nagyjelentőségű leletről Németországban tartott előadásában, hogy a kultúrtörténelmi szempontjából még fontosabb az a lelet, mint az általa felfedezett ősembercsontvázak. Mint *Hauser* eme legújabb leletei meg-

ismertetik a jégkorszaki ősember szellemi fejlődését, művészetét, jelírását és vallási kultuszát. *Hauser Ottó* ugyanis megtalálta az ősemberek eddig ismert és *legrégebbi áldozati helyét*. Az egész őskori szentélyiségben tárult fel s úgy áll, mint ahogy 25 ezer év előtt (*Hauser* számítása szerint) elhagyták.

Az ősembernek ezt a szentélyét sok vésett kötbem keríti be, különféle őskori állatok koponyái és agancsai fekszenek ott. A szentély közepén pedig a tűzhelynél egy diszített csontdarabokból, hegyi kristályból és fogakból készült ékszer volt. A köből kivésett áldozati edények mellett nagy tűzköcsök fekszenek s mellettük néhány művésziesszen vésett áldozati pálcá (csontból faragott varázsbot) fekszik. A követek állati s emberi alakok vésett, ábrázolásai diszítik.

Eme nagybecsű leletekről *Hauser* alig, hogy elkészítette a helyrajzi és fényképfelvételeket, kitört a háboru. *Hauser*nek Franciaországból menekülnie kellett; mivel magát németnek vallotta, a francia lakosság bántalmazta, gazdag tudományos gyűjteményét szétrombolta; ő maga csak gyors utójával menekülhetett a megincselés elől.

(Folyt. köv.)

SÖVEGJARTÓ vászonáruhaza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különléte vásznak, törülközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Gy. és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

STABIL ÁRAK

24 f. 1915. őszén 40—44 f. azaz 100 százalékos emelkedés; Tejfél lit. 1914. szept. 1—120 K, 1915. őszén 2—220 K, azaz 100 százalékos emelkedés; Vaj kgként. 1914. szept. 3-40 K, 1915. őszén 7—8 K, azaz 120 százalékos emelkedés.

Köleskása kgként 1915. szept. 64 f. 1915. őszén 80—90 f., azaz 100 százalékosan fölül; Lencse kgként 1914. szept. 64 f. 1915. őszén nincs; Borsó kgként 1914. szept. 60 f. 1915. őszén nincs;

Borjúhús kg-ként 1914. szept. 2-40—280 K, 1915. őszén 7 K, azaz 170 százalékos emelkedés.

Disznóhús kg-ként 1914. szept. 1-60 K, 1915. őszén 5-60 K, azaz 250 százalékos emelkedés.

Friss szalonna kgként 1914. szept. 1-44 K, 1915. őszén 7 K, azaz 386 százalékos emelkedés.

Füstölt—szalonna kgként 1914. szept. 1-60—2 K, 1915. őszén 7—8 K, azaz 300 százalékos emelkedés.

Füstölt hús kgként 1914. szept. 2—2-40 K, 1915. őszén 7—8 K, azaz 250 százalékos emelkedés.

Sonka kgként 1914. szept. 3-20 1915. őszén 10 K, főve 14 K, azaz 212—300 százalékos emelkedés.

Tojás 3 drb. 1914. szept. 20 f. 1915. őszén 60 f. azaz 200 százalékos emelkedés.

Egypár sütni való csirke 1914. szept. 2 K, 1915. őszén 8 K, azaz 345 százalékos emelkedés.

Egypár hizott csirke 1914. szept. 20 K, 1915. őszén 4—6 K, azaz 400 százalékos emelkedés.

Mák kgként 1914. szept. 70 f. 1915. őszén 3 K, azaz 328 százalékos emelkedés.

0-ás liszt kgként 1914. szept. 40 f. 1915. őszén 86 f., azaz 115 százalékos emelkedés.

Marhahús (levesnek) 1914. szept. 1-80 K, 1915. őszén 4-40 K, azaz 175 százalékos emelkedés.

Egy pár hizott liba 1914. szept. 12—16 k. 1915. őszén 40—50 k, azaz 200 százalékkal emelkedett.

Egy pár hizott ruca 1914. szept. 5 k. 1915. őszén 12—16 k., azaz 200 százalékkal emelkedett.

Teperítő kgként 1914. szept. 120 k. 1915. őszén 6 k., azaz 400 százalékkal emelkedett.

Egy pár tormás 1914. szept. 12 f. 1915. őszén 28 f., azaz 133 százalékkal emelkedett.

Felvágott kgként 1914. szept. 2 k. 1915. őszén 6—7 k., azaz 250 százalékkal emelkedett.

Füstölt kolbász 1914. szept. 2 k. 1915. őszén 8 k., azaz 300 százalékos emelkedett.

Mosószippan kgként 1914. szept. 80—92 f. 1915. őszén 320 k, azaz 300 százalékkal emelkedett.

Ezzel szemben Németországban a marhahús kilója 1.80 M-ról 2.60 M-ra emelkedett (44 százalékkal), borjúhúsé 3.60 M-ról 4.80 M-ra (33 százalékkal), a disznóhúsé 2 M-ról 3.60—4 M-ra (90 százalékkal), a fűszertelét sonka 4 M-ról 2.50 M-ra (30 százalékkal).

Átlag tehát 47. százalékos emelkedéssel szemben áll a mi 200—380 százalékos drágulásunk.

Még a kenyér is amott csak 48. nálunk 100%-nyi emelkedést mutat; míg a burgonya nálunk 400 százalékkal lett drágább. Németországban pedig 50.-el. Sőt még a rizs is, amelyet pedig külföldről kell beszerezniök, 150 százalékos drágulásával még mindig olcsóbb mint a miénk, amely 700 százalékosan valószínűleg rekordot ért el.

Amit még ezután a kimutatás után kellene írunk, nem írjuk le. Mert nem is tudjuk. Az ökölbe szorult kézről kiesik a tollszár.

Levél a herctérre.

Kedves Józsi!

A hivatalból írom e sorokat, hogy meg ne várakoztassam, mert tudom, hogy a harctérenlevőknek milyen öröm egy-egy hosszú tudósítás. Utolsó levelét már egy hete, hogy kaptam. Csak most tudom kellően értékelni a fáradságát és figyelmét, amelybe egy hosszabb levél megírása került. Lassankint kezd kiborítázkodni előttünk a harctér ez borzalmával, rémes változatosságával, keserű humorával. Egypár visszatekintést ismerősöm háborzongató közvetlenséggel írja le elményeit. A háború igazán a legizgalmas és legtragikusabb regények megírója — nem: csinálja.

És mi ezekből a véres élményekből ezekből a fájdalmasan szép-szenvedésekből nem vehetjük ki a részünket? Ime a legkézzelfoghatóbb bizonyítéka annak, hogy a férfi különbe a nőnél, mondják sokan. Es nekünk még ezt az ostorcsapást is el kell viselnünk s nem tudjuk bebizonyítani, hogy nem szegényebbek, hanem szerencsétlenebbek vagyunk magunknál. Itt van a maga példája, Józsi: milyen gyenge, milyen erőtlén volt itthon fizikailag — és most versenyez a legedzettebb emberekkel is. Őt, nélkülözéssel és emberfeletti munkával teljes hónap után egészségesebb, mint itthon volt.

Istenem, ha mi részt vehetnénk a maguk küzdelmeiben és részt kérhetnénk a dicsőségéből, ami övezi hőseinket! Az én természetem, az én egyéniségem aranykora ez, hiszen engem a kis akadályok untatnak, a nagyok megacéloznak; a kis szomorúságok levernek, a nagyok felvillanyoznak, az apró feladatok megaláznak, a nehézek büszke örömmel töltönek el; a meglepetések megijesztenek, a félelmek erőt adnak. Büszke és boldog lennék, ha ezt az időt mint férfi élhetném végig!

Lehet, hogy megmosolyogják fellobbanásunkat és gyerekes felbuzdulásunkat minősítik; vagy azt gondolják, hogy a változathatallan elleni zúgolódás, a tehetetlenség biztos tudata adja ajkainkra a nagyhangú szavakat, pedig oly őszinte a vágyódásunk, mint a fájdalomunk.

Itthon végig élni szenvedésük minden fázisát, megdiderogni a meleg szobában az emlékezés hatása alatt, keserű könnyek közt enni az ebédet; míg üres helyek kérdően merednek felénk. — Kérdés, amire mi tudjuk legkevésbé a feleletet...

Én gyakran felébredek éjjel s öntudatom első gondolata egy-egy kedves arc, amely talán üveges szemekkel mered a sötétségbe! és nem volt szem, amely elsrassa; kéz, mely végigsimogassa; csók, amely megkönnyítse az elválást; ima, ami kiengesztelődést és békét borítson elszálló lelkére...

A szívem ilyenkor akkorát dobban, hogy szinte hallom a hangját s utána egy hosszú csend következik. A múltkor olyan hosszú volt ez a csend, hogy már azt hittem, nem jön soha több dobba-

nás. Azután apró, halk kopogással — mint a fáradt ember zörgése — ismét megindult az élet órája. Azt hiszem, valami nincs rendben odabenn, de most nem érünk rá ilyesmivel foglalkozni.

Az életünk a maga keserű tehetetlenségével, étes fájdalommal, hasonlít a lelki keresztrefeszítéshez. Milyen jó volna valami nagy testi munkával lekötni minden gondolatunkat! Maguk nem érnek rá szenvedni. Nincs idejük, hogy öntudatukhoz vezessék a sok rémes benyomást, amely gondolattá válva gyötörődést teremtene.

„A nőnek sorsa az imádság.” És mi minden vágyunkat, könyönyűnk, remegésünket, aggodalmunkat imádságba öntjük. Hőseinkért. Maguké az elismerés, a hála, a dicsőség, a lelkünk minden gondolata és szenvedése. Es talán az imádságaink odaadása, könyveink és szenvedésünk magukért való áldozása kitölti azt az űrt, amelyet a háború még élesebben feltűnővé tett a nők és férfiak között.

Feleletét erre vonatkozólag majd a háború végén várom; addig a türelemben is gyakoroljuk magunkat.

Isten vele, vigyázzon magára és el ne feledkezzen naponkint imádkozni.

Meleg kézzel, szívvel, szívből üdvözlé

Zsófia.

A megyei tisztviselők hadisegélye.

Nem mulik el nap, hogy ne foglalkoznánk a tisztviselők nyomoruságos helyzetével, amelybe a háború uzsorája sodorta őket. Mindenki belátja a lehetetlen helyzetét, az orvoslása azonban nem igen tapasztalható. Vagy ha segítenek is a bajon, az csak olyan nesze semmi, fog még jól. Ilyen formán segítenek a megye tisztviselőin is. A kormány megengedte, hogy drágasági előleget kapjanak. A vármegye humánus és derék vezetősége becsülettel és jóakarattal akart a tisztviselőin segíteni, s ehelyett a kormány csak azt engedte meg nekik, hogy azt a száraz kenyérdarabot, amit terhes munkájukkal csak a jövőben, talán a háború után fognak megkeresni, megehetik már most. De hogy azután miből fognak akkor megélni, amikor a most nagy kegyesen engedélyezett háborús előleget levonják, arra nem gondolnak oda fenn.

Ez nem megoldása a tisztviselők nyomoruságának, ez csak tapasz a sajtó sebre, amelyek alatt még jobban elmérgesedik a baj. Így segíteni a nemzet szellemi munkásain, akiket a mostani napokban a gyufaszáztól a zsirig kiuzsorjálnak, csak Magyarországon lehet. Abban az országban, ahol a kizsákmányolás mellett a kulturálanságnak nap-nap után keserűbben érezhető az

a szomorú eredménye, amely csak a kéz és a láb munkáját nevezi értéknek s amely előtt az idegeket morzsoló szellemi munka csak naplopás, vagy legjobb esetben urizálás.

Hindenbor-hősök.

Bongor Lajos őrmester egyike a legderékabb és vitéz alizsáteknek, március 29-én a reá bízott gépfegyverosztágra nagy gránátosít zúdított az orosz. Egyik gépfegyvere hasznavehetetlenné vált az orosz gránátos s több embere meg is sebesült. Megmaradt néhány embere is már ingadozni látszott, midőn ő bátorító szavaival erőt öntött a csüggedők lelkébe, s bátor viselkedésével hasonlóra ösztönözte őket. A megmaradt második gépfegyverével megnyitván a tüzet, akkora pusztítást vitt véghez a szuronyrohamra indult oroszok sorában, hogy fegyvere előtt halmokban fektettek gyilkos golyóink áldozatai. Április 1-én az oroszok egy meglepetésszerű támadást indítottak állásaink ellen, midőn Bongor a megmaradt fegyverének ügyes elhelyezése által oldalba fogta a támadó oroszokat s így nagyrésze volt a támadás visszaverésében.

A már előzőleg a nagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetett őrmestert e tettéért a nagy arany érem kitüntetésére terjesztették fel.

Nemecskó János közlegény, március 29-én tüntette ki magát a Beszkidekben vívott harcokban. Zászlóaljparancsnoka egy fontos paracs kézbesítésével bízta meg, hogy e parancsot a 13-ik századhoz vigye ki a rajvonalba. A legnagyobb tüzettség, gépfegyver és gyalogsági tüzből teljesítette a reá bízott feladatot. Nemecskó, amennyiben bátran kilépett, a minden takarás nélküli helyen keresztül menve, közben egy golyó eltalálta. Mítsem törődve sajtó sebével, a parancsot teljesítette.

Bátor viselkedéséért a kis ezüst vitézségi érmét kapta.

Pénteken és szombaton
Mária Magdolna

Dráma 4 felvonásban.
Írta: Hebbel Frigyes.
A főszerepben Leopoldine Konstantin a berlini Reinhardt színház tagja.

ELIZ ELJEGYZÉSE
Vigáték 2 felvonásban.
Mosstor-hét. 33. sz.

Nagyai Lajos zászlós, március 29-én, mint szakaszcsoportvezető, egy domb elfoglalására indított támadásban legnagyobb tűzértésségi és gyalogsági tüzből bator viselkedésével tűnt ki. Szakaszának az élén elsőnek érte el a dombon levő orosz megerősített állásokat, onnan kemény küzdelmével sikerült neki az oroszokat kiverve, az állásokat saját szakasza és a háta mögött levő százada számára biztosítani. Ezen küzdelmében maga is súlyosan megsebesült s ezen sebében nem sokára meg is halt.

A hősi halált halt zászlós, ki már előzőleg a nagy ezüst vítésségi éremmel lett kitüntetve, megkapta e támadásban mutatott halálmegvető vítésségeért, a kis ezüst érmét is.

Szabó Gyula szakaszvezető a gépfegyverosztály egyik szakaszcsoportvezetője március 29-én azt a parancsot kapta, hogy a felváltott 29. R. állásait elfoglalva, a gépfegyverét Tonsty Dill magaslattól pontosan helyezze el, melyben pedig előzőleg 6 gépfegyver volt, s e helyet az orosz támadás ellen mindenképpen védje meg. Közben az ellenséges gyalogság is megnyitotta a tüzet, s kezdett helyzete kétségessé válni. Szabó felismerve a veszély nagyságát, mely a dombnak az ellenség kezébe való jutásával jár, bátorító szavaival és erélyes fellépésével rendet csinált.

A már előzőleg a kis ezüst vítésségi éremmel kitüntetett Szabó szakaszvezető a bravúrjairól a nagy ezüst vítésségi érmét kapta.

HIREK

— A polgármesterek fővárosi értekezlete. Mint ismeretes, a városok polgármesterei csütörtökön értekezletet tartottak a közéleti ügyekben. Az értekezlet összekocanással kezdődött, tiltakozással folytatódott, amely a kormányok volt címezve, és az értekezlet berekesztésével végződött. Hogy mi minden fontos dolgot tárgyaltak meg, azt majd az eredmény fogja megmutatni. Ha megmutatja, ha egyáltalában lesz eredménye. Eredménye is szokott lenni nálunk az értekezleteknek?

— Dr. Prohászka Ottokár hadiárházra. Az adonyi esperesi kerület papsága a dr. Prohászka Ottokár hadiárházra a következő adományokat adta: Csöngei Gyula, Ligday Károly 500—500 K, Jádi László 100 K, Kostyelik Ferenc 50 K, Göncöl Antal 30 K, Kéri Ferenc 20 K, Preiner István, Mezgar Lajos, Dorozslai Béla 10—10 K, Kocsis Lajos 5 K. Az adományokat az egyházmegyei hivatalhoz küldték be.

— Másodszor is elítélték a 8 koronás zsir miatt. A héten írtuk meg, hogy Ságó Lajos rendőrfőkapitány több előkelő hentest 300 korona pénzbüntetésre, vagy elzárásra ítélte, mert a zsir kilóját 8 koronáért árultották. Ezek között volt Marschall Nándor husiparos is. Marschall azonban újbol 8 koronáért adta a zsirt, miért a rendőrfőkapitányság most 500 korona pénzbüntetésre, vagy 25 napi elzárásra ítélte.

— Tatarozzák a színházat. Közeleg a színházaknak ideje, a város elrendelése a színház épületének rendbehozását. Jönnek tehát a színházak, akik egy művészszökevénynek akarnak adni nekünk kenyér ellenében. De hogy fogunk neknyeret adni azoknak a művészeknek, amikor magunk számára sem tudunk akkorát megkeresni, helyesebben akkorát megvenni, amellyel jólakhatnánk? Hogy rossz üzlet lesz az idén a színház, az kétségtelen, legfeljebb majd azzal vigaszthatjuk Thalia koplaló papjait, hogy mi is koplalunk.

— Ingyenoltás. A marhavász sulyos anyagi károkat szokott okozni a gazdáknak, akik közül különösen a szegény sorsú kisgazdák érzik az ilyen veszteségeket. A vég ellen a különféle öltásokkal elész eredményesen lehet védekezni miert is a földmivlészügyi miniszter elrendelte hogy a szegény sorsú kisgazdák állatait ingyen oltásba. Akik erre a kedvezményre igényt tartanak, azoknak december 12-ig kell jelentkezniük a községi előjáróságnál.

— Igazolvány a burgyonyaszállításhoz. A burgyonya árának maximalásával a belügyminiszter elrendelte, hogy szállítása csakis igazolvánnyal történhetik.

— Meglopták a szállodában. Schneider Adolf betonvállalkozó csütörtökön reggel a Bárány szállodában váltott szobát, hogy az éjjeli fardalmakat kipihenje. Délben, mikor felébredt, kellemetlen meglepetés érte. 12 Járab 10 koronás volt az erszényében, a pénztárcáját azonban üresen találta. Azonnal a rendőrségre ment, amely rövid nyomozás után megállapította, hogy amíg Schneider aludt, a szobáját nem lévén bezárva, a szállodában alkalmazott Nagy Erzsébet nevé szobaleány lopta el a pénzt. A rendőrség meg is találta a pénzt Nagy Erzsébetnél s letartóztatta.

— Meleg ruhát kössünk a harcoló katonáinknak. A hozzávaló pamutot a Hadsegélyző Hivatalban lehet megkapni.

— Orosz nökatonna — magyar fogságban. A napokban az egyik orosz fogolytranszporttal sebesülten a komáromi parakkórházba jutott egy 19—20 éves körüli orosz fogoly, akiről kiderült, hogy leány. Kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy férjruhában már több mint egy éve harcol különböző harcaterében. Az orosz-lengyelországi harcokban jutott fogságba, ahol a bal-karján megsebesült. Az egyébként intelligens nő, aki középiskolát is végzett, a fogságban igen jól érzi magát.

— Katonametetés. Messner Rudolf 74. közös gyalogos sereghajósi lajos a harcokban kapott lösebe következtében elhunyt. Temetése október hó 16-án d. u. 2 órakor lesz a csapatkórház halottasházából.

— Állatbetegségek a vármegyében. A nyári hónapok alatt a vármegyében elterjedt állatbetegségek az ősz beálltával szűnőfélben vannak. Egyrészt az oltások a zárlat alól a községeket. Legutóbb Gyurón szűnt meg az állatjárvány.

A Székesfehérvári Kölcsonös Segélyező-Egylet elfogad hadi kölcsonjegyzeseket, s azok névértékének teljes összege erejéig nyújt kölcsonöket. Bővebb felvilágosítás az intézet helyiségében nyerhető.

A Székesfehérvári Hiteleszövetkezet igazgatósága ez uton is közli tagjaival és a gazdaközönsséggel, hogy a 6%-os III-ik hadikölcsönre jegyzéseket és befizetéseket az eredeti feltételek mellett és pedig október hó 31-ig 100 koronánként 97 K 10 fillérrel, azontul 97 K 40 fillérrel már f. október hó 14.-étől kezdve elfogad hivatalos helyiségében (Távirdu-u. 6. sz.) hetenként csütörtöktől szombatig d. e. 9—12-ig és vasárnaponként d. e. 11—12-ig.

— Bojtorjánhajszesz korpasodás, hajhullás ellen kitűnően bevált szer: tvegje 1 kor. 20 fillér. Kapható Szűts Róbert Magyar Korona gyógyszerárban Kossuth u. sarkán.

MIJMEI KÁVÉBEHOZATAL
SZÉKESFEHÉRVÁR
(BARÁTKÓK ÉPÜLETE) :

Pörkölt kávékeverékek utolérhetetlenek! Saját villamos kávénapgyörköldö! Telefon 250.

Fejérmegyei Napló HADIPÓSTÁJA.

Kiss Ferenc 27 éves, munkáscsapatbeli, orosz fogságba esett s Kara Kaila Geb. Transkaspienben van.

Dobrovics József 69. gyalogezred első század katonája, (1882. Székesfehérvár) a hivatalos értesítés szerint 1915. május 24-én ezredétől eltűnt.

Majer József 69. gyalogezred 7. század közlegénye az ezredétől eltűnt.

Pelócz István 69. gyalogezred 6. század gyalogosa (1887. Székesfehérvár) 1915. május 20-án eltűnt.

Kocsis Ferenc 60. gyalogezred 8. század közlegénye (1883. Székesfehérvár), 1815. július 23-án eltűnt.

Lukács Pál 69. gyalogezred 5. század gyalogosa (1890. Zámoly) 1915. június 18-án eltűnt.

Nagy Sándor 17. honvédegyalozred 3. század tartalékos hadapródja, 1915. július 10. és 31-ike között eltűnt.

Vaskó Imre 69. gyalogezred 6. századbeli közlegény 1915. július hó 21. és 31-ike között tűnt el.

Schindler Antal 26. vadászszázalaj 3. századbeli önkéntes szakaszvezetőről, (1895. Mór),

Papp Imre 17. honvédegyalozredbeli gyalogosról, (1879. Székesfehérvár), ezideig még semmi hivatalos értesítés nem érkezett. Sem a betegeket, sem a hiányzókat s eseteket listájában még nincsenek. A többieknek kutatását folytatjuk.

Telefon 233. — Telefon 233.

Pénteken és szombaton,
október hó 15 és 16-án:

Filmszenzáció!

A postakocsis.

Remek filmujdonság gyönyörű táncokkal és cirkuszi mutatványokkal.

Pótműsor: 1. Vöröskereszt jutalom, életkép. 2. A győztes, vigjáték. 3. Mukit leütötték. 4. Tibeti táncok.

Rendes helyárak.

Naponta 2 előadás 7 és 9 órakor.

APRÓHIRDETESEK.

Bárminemű eladásnál és vételnél a legelőszertűbb és legolcsóbb az apróhirdetésekből hirdetni. Egyszeri apróhirdetés két sorig 40 fillér, vastagabb betűkkel 80 fillér. Minden további sor 10 fillér. Apróhirdetéseket mindenkor előre fizetendő és a megjelent apróhirdetéseket után igazoló lapokat senkinek sem küldünk. Hirdetési helyek bérleténél nagyobb árendmények vannak. Hírszöveg közötti rendezetűkkel a hirdetés soronként 40 fillér, vastagabb betűkkel 60 fillér. Olyan hirdetéseket, amelyek a közérkölcset sértik, vagy bármilyen okból a sajtótörvénnyel ellenkeznek, nem közlünk. Ezen kikötés a nyilatkozó hirdetésre és nyilatkozatokra is vonatkozik.

Laprusítók utcai eladásra felvetetnek.

Elegans hölgy és leánykalapok nagy választékban vannak raktáron. Atalakítások és gyászkalapok a leg- rövidebb idő alatt készülnek. Bor-kovits Berta Megyeháztér 17. emelet, feljárt balra.

Divatlapokra, képes folyóiratokra előfizetni lehet úgy számonként és elemi iskolai könyvek is kaphatók Kaufmann Pál könyvkereskedésében Kossuth-utca 9. sz.

Igen szép nemesített fajú krizantim-tövek és virágcsokrok, nürnbergi édes torma, nagyszemű ribiztermő bokrok, bötermő málnatövek, tejsaláta és nemes eperpalánta és vörösrépa kapható Széchenyi utca 26. szám alatt.

LEGDIVATOSABB
lánya és női filz és tollak, virágok és bársony kalapformák. | mindennemű diszek.

Nagy választék szőrmegarnitúrákban.
Bőrcomode és sárcipők. Katonai felszerelés kapható

Kováts Antalnál Székesfehérvár. Városháztér.